

N:o 54.

Ank. till Riksd. Kansli d. 2 April 1869, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af Riksdagens år 1868 församlade Revisorers berättelse om verkställd granskning af de under Kongl. Kommerskollegii förvaltning ställda fonder och medel.

(R. A.)

Till följd af erhållna remisser å denna från trycket utgifna och bland Kamrarnes ledamöter utdelade revisionsberättelse, har Stats-Utskottet genomgått densamma; och får Utskottet nu afgifva det yttrande, som påkallas af de i revisionsberättelsen omförmälda förhållanden.

1:o.

Angående vidtagande af åtgärder, på det hvarje års statsrevision må omfatta nästföregående års förvaltning och räkenskaper.

(Rev.-ber. sid. 3, 4.)

I anledning af Riksdagens uti underdånig skrifvelse af den 14 Maj 1867 gjorda framställning om vidtagande af sådana åtgärder, att granskningen af de under Kongl. Kommerskollegii förvaltning ställda fonder, likasom i afseende å Riksbankens och Riksgälds-kontorets räkenskaper eger rum, kunde sträcka sig till slutet af året näst före Revisorernes sammanträde, har Kongl. Maj:t uti nådigt Bref af den 6 December 1867 gifvit Kommerskollegium tillkänna, att Kongl. Maj:t, med afseende å hvad Kollegium uti sitt öfver Riksdagens berörda framställning afgifna utlåtande anfört, äfvensom derå, att fråga blifvit väckt om förändrad organisation af Kollegii verksamhet såsom särskildt embetsverk, hvaraf jemväl vore beroende särskilda anordningar beträffande Manufaktur-diskontfondens medel, funnit Riksdagens omförmälda underdåniga framställning icke

föranleda åtgärd i vidsträcktare mån, än att Kongl. Maj:t förordnat, att räkenskaperna rörande öfriga under Kollegii förvaltning ställda fonder och medel skola till Kammarrätten aflemnas sednast före utgången af April månad året näst efter det, hvilket räkenskaperna omfattade. Efter hvad Revisorerna inhemtat hade ock, till åtlydnad häraf, sistnämnda räkenskaper för år 1867 inom den sålunda bestämda tiden till Kammarrätten öfverlemnats, hvaremot dessa räkenskaper ännu icke vid tiden för Statsrevisorernes sammanträde blifvit i sin helhet derstädes granskade, till följd hvaraf den af Revisorerna verkställda granskningen endast kunnat omfatta året 1866.

Då sålunda det ändamål, som föranledt Riksdagens ofvanberörda underdåniga skrifvelse, icke vunnits, men Utskottet funnit det vara af vigt, att Statsrevisorernes granskning af embetsverkens förvaltning må sträcka sig så nära som möjligt intill den tid, då Revisorerna sammanträda, hvilket i förevarande fall synes kunna ega rum, derest de ifrågavarande räkenskaperna, hvilka numera skola före April månads utgång till Kammarrätten aflemnas, varda derstädes granskade så tidigt, att desamma kunna öfverlemnas till handläggning af den i medlet af påföljande Augusti månad sammanträdande Statsrevisionen, har Utskottet ansett sig böra hemställa,

att Riksdagen måtte, uti underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes taga under förnyadt öfvervägande, om icke, genom vidtagandet af ändamålsenliga åtgärder till påskyndande af de ifrågavarande räkenskapernas granskning i Kongl. Kammarrätten, det uti Riksdagens underdåniga skrifvelse af den 14 Maj 1867 åsyftade ändamål må kunna vinnas, så att till hvarje års Statsrevision kan aflemnas för det förflutna året afslutade räkenskaper och handlingar, angående de under Kommers-kollegii förvaltning ställda fonder och medel.

2:o.

Angående förändring i afseende å Manufaktur-diskontfondens bokföring.

(Rev.-ber. sid. 4, 5.)

Beträffande Manufaktur-diskontfonden hafva Revisorerna, med hänvisning till ett öfver nämnda fond uppgjort, vid Revisionsberättelsen fogadt kapitalslut, upplyst, att fondens inkomster under år 1866 uppgått till ett sammanräknadt belopp af 157,613: 30,

samt utgifterna, med inberäkning af den andel i vinsten, som på grund af Kongl. Brevet den 9 November 1841 årligen bör med 21,000 R:dr tillfalla Riksgälds-kontoret, utgjort 133,563: 47.

så att den derefter återstående vinsten för året uppgått till 24,049: 83.

Enär likväl under revisionsåret från Manufaktur-diskontfonden utbetalts 25,000 R:dr af det beviljade bidraget 75,000 R:dr till uppförande af byggnad för 1866 års industriutställning i Stockholm, så hade derigenom fondens behållning, som vid årets början utgjorde 1,731,321: 94.
 minskats med 950: 17.

och uppgick således behållningen vid 1866 års slut till R:dr 1,730,371: 77. hvaruti dock inginge osäkra fordringar af tillsammans 196,862 R:dr 9 öre, hvilken summa med 10,539 R:dr 69 öre öfverstege det belopp, hvartill dylika slags fordringar uti 1866 års ingående balans finnas upptagna. Då emellertid, på sätt af ofvanberörda kapitalslut inhämtas, fondens osäkra fordringar till oakförtadt belopp upptagas bland tillgångarne, men dessa fordringar icke torde ega det verkliga värde, som deras summa utvisar, hafva Revisorerne ansett lämpligare att antingen de osäkra fordringarne varda förda inom linien och hvad af dylika fordringar sedermera inflyter upptages såsom vinst, eller ock att genom omslut visas fondens vinst och förlust samt behållning, oberäknadt de osäkra fordringarne.

Utskottet instämmer i denna af Revisorerne yttrade åsigt och hemställer alltså, att Riksdagen måtte uti underdånig skrifvelse hemställa, det Kongl. Maj:t behagade, i afseende på bokföringen af Manufaktur-diskontfonden, föreskrifva antingen att de osäkra fordringarne föras inom linien och hvad af dylika fordringar sedermera inflyter upptages såsom vinst, eller ock att genom omslut visas fondens vinst och förlust samt behållning, oberäknadt de osäkra fordringarne.

3:o.

Angående Ullmagasinet i Norrköping.

(Rev.-ber. sid. 8—12.)

I afseende å den Manufaktur-diskontfonden tillhöriga och bland dess tillgångar till ett värde af 54,000 R:dr bokförda ullmagasinsbyggnaden i Norrköping hafva Revisorerne i sin berättelse redogjort för åtskilliga omständigheter, som stå i samband med det ändamål, hvarför ifrågavarande byggnad uppfördes och för hvilket densamma i viss mån bibehålles. Med hänvisning till hvad Revisorerne i detta hänseende upplyst, anser sig Utskottet deraf här endast behöfva anföra, att, sedan det för inhemska fårskötselns och ullproduktionens befrämjande å Riksgälds-kontoret anvisade kreditiv blifvit af Rikets Ständer med 1863 års utgång indraget samt Kongl. Maj:t genom nådig Kungörelse den 18 Juni 1864 förklarar, att det för ulldiskontfonden gällande reglemente och de i sammanhang dermed gifna föreskrifter angående Ullkontoret i Norr-

köping upphört att vara gällande, så hade vid 1866 års Statsrevision fråga blifvit väckt, huruvida de ändamål i öfrigt, för hvilka detta kontor blifvit inrättadt, eller att bereda tillfälle för inhemsk ullproducent eller för köpare af inhemsk ull att der inlemna ull, vare sig till förvaring eller försäljning, eller ock till sortering efter konstens anvisning, vore af den vigt, att ifrågavarande inrättning borde bibehållas; att, i anledning af Kongl. Telegraf- och General-poststyrelsernas derom i underdånighet gjorda framställningar, Kongl. Maj:t, enligt nådigt Bref den 20 April 1866, i nåder medgifvit, att till lokal för postkontoret och telegrafstationen i Norrköping finge upplåtas vissa delar af ullmagasinsbyggnaden med möjligen erforderligt utrymme å tomten för uppförande af nödiga uthus, i sammanhang hvarmed, bland annat, i nåder blifvit föreskrifvet, dels att kostnaden för lägenheternas anordnande till postkontor och telegrafstation, hvilken, utom i hvad anginge uppförande af nödiga uthus, förslagsvis beräknats till omkring 12,000 R:dr, skulle bestridas till hälften af postverket och till hälften af telegrafverket, dels att till Ullkontoret skulle såsom hyra för de afträdda lägenheterna årligen, så länge desamma af post- och telegrafverken innehades, erläggas 500 R:dr, till hälften af postverket och till hälften af telegrafverket, hvarförutan det årliga underhållet borde af nämnda verk bekostas; att, sedan Kommers-kollegium, uti underdånig skrifvelse af den 13 September 1867, på anförda skäl hemställt, att Ullkontoret i Norrköping måtte med utgången af år 1867 indragas och, såsom följd deraf, nådiga Kungörelsen den 19 December 1835 jemte deri sedermera vidtagna förändringar förklaras böra vid samma tid upphöra att gälla, så hade Kongl. Maj:t uti nådigt Bref den 29 November 1867 förklarar, att, då Statens mellankomst för åstadkommande af sortering af ull och för anställning härvid af kunnige sorterare numera, efter den utveckling ylleväfnadsindustrien vunnit inom landet, så väl i allmänhet som företrädesvis i Norrköping, icke vidare kunde anses behöflig, och de utgifter, som varit en följd af Ullkontorets verksamhet i och för dylik ullsortering, sålunda kunde besparas, men det till Ullkontoret hörande magasin till de delar, som icke redan blifvit till post- och telegrafverken upplåtna, borde utan särdeles betydande kostnader kunna till fördel för ullproduktionen bibehållas såsom förvaringslokal, hvarest, emot skälig afgift efter fastställd taxa, ull kunde till den årliga ullmarknaden i Norrköping eller vid andra tider af året få uppläggas, Kongl. Maj:t funnit Kommers-kollegii förberörda hemställan endast i så måtto böra bifallas, att Kongl. Maj:t i nåder beslutit, det Ullkontorets verksamhet såsom ullsorteringsanstalt skulle med 1867 års slut upphöra, samt att, i afseende på Ullkontorets bibehållande för emottagande af ull till magasinering, Kollegium hade att hos Kongl. Maj:t föreslå nödiga anordningar; att, sedan Kollegium derefter afgifvit underdånigt förslag i ämnet, Kongl. Maj:t under den 4 sistlidne Juni utfärdat nådig kungörelse angående ullmagasinet i Norrköping; samt att, enligt de från Ullkontoret till Kommers-kollegium månadtligen inkomna redovisningsräkningar för tiden från och med 1868 års början till och med nästlidna September månad, hvarken vid 1867

års utgång något ullparti befanns i Ullkontoret qvarliggande eller under loppet af första hälften af 1868 någon ull blifvit för magasinering dit inlemnad, och att först vid den i Juli månad sednast hållna ullmarknaden i Norrköping till magasinet inkommit sammanlagdt 38,145 skålpund ull, deraf 9,454 skålpund voro vid månadens utgång qvarliggande, hvarefter under nästförflutna Augusti och September månader 4,068 skålpund ull blifvit ytterligare inlemnade, och att vid sistnämnda månads slut 9,017 skålpund i magasinet qvarlägo; samt att under sistlidne Juli och Augusti månader i magasinsafgifter influtit tillsammans 171 R:dr 85 öre.

Efter att hafva redogjort för hvad i detta amne förekommit, hafva Revisorerne fastat Riksdagens uppmärksamhet derpå, att, sedan Kommers-kollegium, på skäl, som synts Revisorerne välgrundade, afstyrkt inrymmande i ullmagasinshuset i Norrköping af telegrafstationen och postkontoret derstädes samt tillika antydt, att fråga då redan blifvit väckt om indragning af Ullkontoret, Kongl. Maj:t likväl funnit sig böra, på satt ofvan berördt är, medgifva, att lokaler finge för omförmälda ändamål i magasinsbyggnaden upplåtas, äfvensom att den af Kommers-kollegium sedermera gjorda underdåniga framställning om Ullkontorets fullständiga upphörande både såsom ullsorteringsanstalt och magasin för ulls förvaring icke blifvit af Kongl. Maj:t i vidsträcktare mån godkänd, än att oftanämnda inrättnings ena ändamål, eller ullsorteringsbestyret, i nåder förklarats hafva upphört, med bibehållande likväl af inrättningens bestämmelse i öfrigt att till förmån för ullproducenter eller schäferiegare fortfarande emottaga ull till förvaring, och hafva Revisorerne derjemte anmärkt, att den af Kongl. Maj:t för de ofvan nämnda lokalernas upplåtande åt post- och telegrafverken bestämda hyra af tillsammans 500 R:dr R:mt icke stode i något skaligt förhållande till det hyresvärde, dessa lokaler, särdeles den till telegrafstation upplåtna, skulle under vanliga förhållanden kunna betinga. Och som Revisorerne, lika med Kommers-kollegium, ansåge det icke vara af någon väsendtlig nödvändighet för ullproducent att ega tillgång till en af allmänna medel bekostad anstalt för emottagande af den ull, som antingen vid ullmarknaden i Norrköping eller å andra tider kan komma att derstädes aflemnas, samt ullmagasinets bibehållande för nyssberörda ändamål otvifvelaktigt måste fortfarande föranleda uppföring från Manufaktur-diskontens sida, enär inkomsten för ullförvaringen i magasinet, efter den redan vunna erfarenheten, antagligen komme att högst betydligt understiga hvad som erfordrades för bestridande af aflöningen åt en magasinsföreståndare jemte öfriga af ullmagasineringsen härflytande kostnader äfvensom utgifterna för egendomens underhåll, för såvidt dessa skäligen borde på nyssnämnda inkomsttitel beräknas, funne Revisorerne i nu antydda omständigheter sig ega anledning att uttrycka den åsigt, att det skulle vara för det allmänna fördelaktigt att oftanämnda egendom blefve försåld, så snart antagligt pris därför kan erhållas, och att den inflytande köpeskillingen bör till förstärkande af Manufaktur-diskontfondens tillgångar till nämnda fond öfverlemnas.

Då Stats-Utskottet för sin del anser, att Kongl. Maj:t egt full befogenhet att

förordna om en del af den ifrågavarande egendomens upplåtande till post- och telegrafverken, hemställer Utskottet,

att hvad Revisorerna erinrat i fråga om telegrafstationens och postkontorets inrymmande i ullmagasinshuset icke må till någon åtgärd föranleda.

Hvad åter beträffar frågan, huruvida ullmagasinet bör bibehållas såsom en af allmänna medel bekostad anstalt för emottagande af den ull, som antingen vid ullmarknaden i Norrköping eller å andra tider kan komma att derstädes aflemnas, så instammer Utskottet till alla delar i de af Revisorerna yttrade åsikter om olämpligheten att vidare bibehålla ifrågavarande anstalt; och får Utskottet, på grund deraf, hemställa,

att Riksdagen måtte uti underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t, med upphäfvande af Kongl. Kungörelsen den 4 sistlidne Juni, behagade i nåder förordna, att ullmagasinet i Norrköping skall vid innevarande års utgång indragas.

Hvad slutligen angår Revisorernes förslag, att ullmagasinsbyggnaden måtte försäljas, så och enär denna egendom, så väl i anseende till tomtens belägenhet och storlek som byggnadens beskaffenhet, synes ega ett högre värde, än som motsvarar den köpeskilling, hvilken under nuvarande förhållanden torde för densamma kunna påräknas, samt härtill kommer, att de delar af egendomen, som icke för post- och telegrafverken äro behöfliga, torde, sedan ullmagasinet blifvit indraget, kunna med fördel antingen till annat allmänt ändamål begagnas eller genom uthyrning lemna en mot värdet svarande inkomst, har Utskottet ansett sig böra hemställa,

att Riksdagen måtte i underdånighet anhålla, det Kongl. Maj:t behagade taga under öfvervägande, huruvida icke ifrågavarande egendom må, mot lämplig ersättning till Manufaktur-diskontfonden, af post- och telegrafverken öfvertagas, med förbindelse för nämnda verks Styrelser eller endera af dem att låta uthyra sådana delar af egendomen, som icke för Statens räkning behöfva användas.

Stockholm den 2 April 1869.

På Stats-Utskottets vagnar:

Arvid Fr:son Posse.